Беш йилликни муддатидан илгари бажарамиз

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

19-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 28 (4487).

9 ФЕВРАЛЬ ЧОРШАНБА 1972 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

ТОШКЕНТ кўн-мўйна заводининг аҳил коллективи тўққизинчи беш йилликнинг иккинчи йилида қувончли марраларни эгаллаш япти. Улар январь ойи планини муддатидан илгари бажариб, планга қўшимча равишда 140 дан ортиқ турли хил маҳсулотлар ишлаб чиқардилар. Суратларда: (юқорида) корхона ишлаб чиқараётган қишки мўйналар аёллар дидига мос бўлиб тушмоқда. (Пастда) Беш йилликни тўрт йилда уддалашга аҳд қилган ишчилардан Р. Солиев ва К. Ҳабибуллаев ўртоқлар.

А. Авазов фотолари, (ЎзТАГ).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

ЛЕНИНГРАД, НОВГОРОД, ДОНЕЦК ВА ВИТЕБСК ОБЛАСТЛАРИ БИНОКОРЛИК ТАШКИЛОТЛАРИ ВА КОРХОНАЛАРИНИНГ ЕНГИЛ, ОЗИҚ-ОВҚАТ, ГЎШТ ВА СУТ САНОАТИ КОРХОНАЛАРИДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҚУВВАТЛАРИНИ ИШГА ТУШИРИШНИ ТЕЗЛАШТИРИШГА ДОИР ТАШАББУССИ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети Ленинград, Новгород, Донецк ва Витебск областлари бинокорлик ташкилотлари ва корхоналари коллективларининг ташаббусини маъқуллади. Бу коллективлар КПСС Марказий Комитетининг 1971 йил Ноябрь пленуми қарорларига жавобан ва Совет Социалистик Республикаси Иттифоқи тузилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олишга тайёргарлик кўриб, 1972 йилда меҳнатни ташкил этишни яхшилаш, ишлаб чиқариш резервларидан кенг кўламда фойдаланиш, механизацияни ва прогрессив иш методларини жорий этиш, ресурсларни йиғиш, экономия режимини кучайтириш ҳисобига капитал қурилиш планини ҳамда енгил, озиқ-овқат, гўшт ва сут саноатининг ҳамма қурилишларида қувватларни ишга тушириш ҳусусида белгиланган топшириқни муддатидан илгари бажариш юзасидан зиммаларига социалистик мажбуриятлар олган. Шу соҳаларнинг кўпчилик объектлари планда белгиланган муддатларидан анча илгари ишга туширилади.

КПСС Марказий Комитетининг қабул қилган қарорида аҳолига аталган моллар ишлаб чиқарадиган корхоналарнинг қурилишини ва ишга туширилишини тезлаштириш учун коллективлар социалистик мусобақасини янада ривожлантириш катта аҳамиятга эга эканлиги таъкидланади. Енгил, озиқ-овқат, гўшт ва сут саноати объектлари қурилишини тубдан яхшилаш, шу соҳаларда ишлаб чиқариш қувватларини ўстириш юзасидан тўққизинчи беш йиллик топшириқлари сўзсиз бажарилишини таъминлаш партия, совет, касаба союз ва хўжалик ташкилотларининг жуда муҳим сиёсий ва хўжалик вазифаларидан биридир.

Иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларига, ўлка, область, шаҳар ва район партия комитетларига, қурилиш ташкилотлари ва буюртмачи корхоналарнинг партия, касаба союз ташкилотларига ана шу ташаббусни қўллаб-қувватлаш ҳамда ишлаб чиқариш қувватларини ишга туширишни тезлаштириш, шу соҳаларнинг ҳамма қурилишлари бўйича белгиланган планлар сўзсиз бажарилишини таъминлаш тавсия этилди.

СССР Госснаби, қурилиш ва саноат министрликлари қурилишлар ва корхоналар коллективларининг кенг истеъмол моллари ишлаб чиқарувчи янги қувватларни ишга туширишни тезлаштириш тадбирларини кўриб чиқишлари ҳамда қурилишларни зарур моддий-техника ресурслари ва машина ускуналари билан ўз вақтида комплектланишини таъминламоқликлари керак.

Енгил, озиқ-овқат, гўшт ва сут саноати қурилишлари учун буюртмалар бажарувчи корхоналарнинг партия ташкилотлари ва раҳбарларига машина-ускуна конструкция ва буюмларни муддатидан илгари тайёрлаш чораларини кўриш, шуларнинг етказиб берилишини назорат қилиб туриш таклиф этилди.

СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚА — ЮТУҚЛАР ГАРОВИ

КПСС Марказий Комитетининг социалистик мусобақани ташкил этишни янада яхшилаш тўғрисидаги қарори заводимиз коллективи томонидан қизғин кутиб олинди.

Шу кунларда корхонамизда ҳам СССР ташкил топган куннинг ярим асрлик юбилейи шарафига тўққизинчи бешйилликнинг иккинчи йили план топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун мусобақа кенг қулоч ёйган. Ҳар бир ишчи-хизматчининг фикри-зикри бугун кечагидан баракали меҳнат қилишга қаратилган. Илғорлар иш тажрибасини оммалаштириш, новаторчилик ҳаракатини кучайтириш, ресурслардан рационал фойдаланиш, маҳсулот сифатини яхшилаб, таннархини арзонлаштириш, ишлаб чиқариш фондлари ва капитал маблағлардан оқилона фойдаланиш яхши самара бермоқда.

Бу ўринда завод ишчи-хизматчиларининг бешйилликнинг биринчи йилидаги ютуқлари ҳақида икки оғиз тўхталиб ўтмоқчиман.

Заводда аввало «Цехнинг энг яхши бригадаси» конкурси эълон қилиниб, унинг шартлари ишлаб чиқилди, асосий эътибор нон маҳсулотлари сифатига қаратилди. Бундан ташқари, маъмурият ва маҳаллий комитет йўли билан мусобақа натижаларини ойма-ой кузатиб боришга келишилди. Мусобақада ғолиб чиққан бригадаларга кўчма Қизил байроқ ҳамда вимпель таъсис этилди.

Корхонамиз мана уч йилдирки, хўжаликни бошқаришнинг янгича системасига ўтиб ишламоқда. Иқтисодий реформа моддий рағбатлантириш фондларини ташкил этиш ва унинг бир қисмини ишлаб чиқариш илғорлари, социалистик мусобақа ғолибларини мукофотлаш имконини бермоқда. Конкурс шартларига кўра ҳар бир кварталда ғолиб чиққан энг яхши бригадаларга 150, 100 ва 50 сўм пул мукофоти берилади.

Бундан ташқари, ишчи-хизматчиларни маънавий рағбатлантириш тадбирлари ҳам белгиланди. Жумладан, ишлаб чиқариш илғорлари умумзавод йиғилишида фахрий ёрлиқлар билан тақдирланди, уларнинг номлари «Фахрий китобга» қайд этиб борилди. Ўтган бешйилликда баракали меҳнат қилган қатор нонвойлар партия ва ҳукуматимизнинг олий мукофотларига сазовор бўлдилар. Ленин орденли Аббос Содиқов ва цех бошлиғи Носир Ортиқов, Меҳнат Қизил Байроқ» орденли смена мастери Н. Тюрина ва машинистка Брикова, нонвой К. Азимов машъаллардир.

Партия ва ҳукуматимизнинг маҳсулот сифатини яхшилашга даъват этувчи кўрсатмаси коллективимиз томонидан қувонч билан кутиб олинди. Ёқубжонов смена мастерлик қилаётган цех нонвойлари бракдан буткул «воз кечишди», тайёрланган маҳсулотни дастлабки тавсиядаёқ биринчи сортларга қабул қилинишига эришишди. Пировардида нон сифатсиз деб топилиб, цехга қайтариб юбориш ҳолларига буткул чек қўйилди. Бригада ўз сифат тамғасига эгадир. Коллектив браксиз ишлагани учун цех аъзоларига ҳар ойда 10 процент миқдорида қўшимча мукофот берилиб борилмоқда.

Илғорлар иш тажрибасини кенг қулоч ёйдириб, мусобақадошлар сафини кенгайтириш, социалистик мажбуриятларнинг қандай бажарилаётганини коллективга маълум қилишда цех деворий газеталари ҳамда радиоузелдан унумли фойдаланилмоқда. Айни кунларда корхонамизда икки коллектив «Коммунистик меҳнат цехи» деган фахрли ном олган, 200 га яқин ишчи-хизматчи эса коммунистик меҳнат зарбдоридир. Мавжуд резервларни қидириб топиб, ишлаб чиқаришга жорий этиш, меҳнат унумдорлигини ошириш, мавжуд қувватлардан янада самарали фойдаланишга бутун эътиборимиз қаратилган. Озиқ-овқат саноати ходимлари мусобақасига қўшилган корхонамиз нонвойлари ўтган хўжалик йилида уч квартал мобайнида биринчи ўринни эгаллаб, республика Министрлар Совети ҳамда Узсовпрофнинг кўчма Қизил байроғини қўлга киритишга муваффақ бўлдилар. Йиллик план муддатидан олдин адо этилди, планга қўшимча 42 минг сўмлик нон маҳсулотлари реализация қилинди, хомашё ҳамда материаллардан тежаб-тергаб фойдаланиш, янги техникани жорий этиш натижасида 23 минг сўмлик иқтисодий самарага эришилди, меҳнат унумдорлиги ҳам ошди.

Айни кунларда заводимиз коллективи 1972 йил планларини муддатидан олдин бажариш борасида олинган юксак социалистик мажбуриятларни бажариш учун барча куч ва имкониятларни ишга солмоқда. Мажбуриятимизда асосий эътибор фақат корхона молиявий ҳамда ишлаб чиқариш масалалари ўз ифодасини топмаган. Унда корхонани янги техника билан қайта жиҳозлаш, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар хилини кўпайтириш, меҳнатни ташкил этишни тағин ҳам такомиллаштириш ва бошқа социал масалалар ҳам қайд қилинган.

Ана шу вазифаларнинг тўлатўкис амалга оширилиши натижасида бизда беш йил мобайнида меҳнат унумдорлиги 15 процентга ортади, маҳсулот сифати янада яхшиланади.

Биз бешйилликнинг иккинчи йилини яхши бошладик. Январь ойда унни тарасиз сақлаш омбори фойдаланишга топширилди. Шунингдек, суткасига 30 тонна нонни қолиплаш қувватига эга бўлган поток линияси ишга туширилди. Бу эса пировард натижада оғир қўл меҳнатини енгиллатиб, меҳнат унумдорлигининг ошишига ҳамда маҳсулот сифатининг яхшиланишига олиб келди.

Аҳолини иссиқ нон маҳсулотлари билан ўз вақтида таъминлаш мақсадида Октябрь районининг «Бешқайроғоч» массивида янги цех-магазин қурилиши бошлаб юборилди. Цех ишга тушгач ҳар куни 10 тонна ун ёпилади. Уни биз шу йилнинг иккинчи ярмида фойдаланишга топширишни мўлжаллаб турибмиз.

Коллективимиз ички резерв ҳамда имкониятларни ҳисоблаб чиқиб, бешйилликнинг иккинчи йилида зиммаларига конкрет мажбуриятлар кабул қилишди. Чунончи, йиллик топшириқни ҳамда маҳсулотни реализация қилиш планини 28 декабргача адо этиб, СССРнинг ташкил топган 50 йиллиги кунигача планга қўшимча равишда 100 минг сўмлик нон маҳсулотлари ишлаб чиқаришга қарор қилинди.

Н. МУРОДОВ,
3-нон заводи директори.

ЭКИШГА ТАЙЁРГАРЛИК ҚИЗҒИН

Ҳамроқул Турсунқулов номли колхоз областимизнинг йирик хўжаликларидан бири ҳисобланади. Бу ерда ҳар йили қишлоқ хўжалик экинларидан, айниқса, пахтачиликдан мўл ҳосил етиштирилмоқда.

КПСС XXIV съезди қарорларини изчилик билан амалга ошираётган колхозчилар бешйилликнинг дастлабки йилини барча кўрсаткичлар бўйича қувончли якунладилар. Маҳсулот ишлаб чиқариш ва давлатга сотиш юзасидан берилган давлат планлари ошириб бажарилди. 2 минг гектардан ортиқ ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан пахта топширилиб, социалистик мажбурият ортиғи билан бажарилди.

Колхозчилар бу йил ҳар гектар ердан 35 центнердан «оқ олтин» топшириш мажбуриятини олдилар. Бу сўзларнинг устидан чиқиш учун ҳозирдан ҳаракат қилаётган деҳқонлар ва механизаторлар, шу кунларда кўклам экиш кампаниясини бекаму кўст кутиб олиш юзасидан социалистик мусобақани кенг кучайтириб юбордилар. Ҳар бир колхозчи, механизатор топширилган ишни садоқат билан бажариб, мўл ҳосил етиштиришга пухта замин яратмоқда.

2060 гектар пахта майдони кузда агротехника талабларига мувофиқ 30—32 сантиметр чуқурликда шудгор қилиб қўйилган эди. Шундан кейин колхозчилар ерни озиқлантиришга киришдилар. Мўлжалдагидан кам ҳосил олинган 800 гектар майдонга 400 килограммдан фосфор ўғити солинди. Бу эса келгусида ҳосилдорликни гектар бошига кўпайтиришда муҳим роль ўйнайди. Ариқ-зовурларни тозалаш соҳасида ҳам анча ишлар қилиб қўйилди. 1150 кубометр ариқ-зовур қазилди. 5 минг погон метр ариқ тозаланди. Бу ишларни амалга оширишда механизмлардан самарали фойдаланилди.

4 минг тонна гўнг тайёрланиб, ярмидан кўпи экин бошига чиқариб қўйилди. Мутахассисларнинг маслаҳати асосида маҳаллий ўғит фосфор билан аралаштирилиб компост тайёрланмоқда. Бозор Избосаров, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Райимберди Йўлдошев, Деҳқонбой Жумабоев ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригадаларда ариқ чопиш, гўнг чиқариш ва бошқа ишлар тезкорлик билан амалга оширилаётир.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти экиш кампаниясига тайёргарлик кўришнинг бориши устидан назорат ўрнатган. Кейинги кунларда маҳаллий ўғит ташиб чиқаришга қўшимча ишчи кучи ва техника ажратилди. 15 трактор, 20 прицеп, 65 киши бу иш билан банд.

— Биз — дейди колхознинг бош агрономи Жумабой Сонбназаров, — КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленуми қарорларидан ўзимиз учун тегишли хулоса чиқариб олдик. Ерлардан тўлиқ ва самарали фойдаланамиз, гектар бошига ҳосилдорликни оширамиз. Икки йил ичида 35 гектар ер, шу жумладан, шу йилнинг ўзида 20 гектар янги ер ўзлаштирилиб, қишлоқ хўжалик оборотига қўшамиз.

Карталарни яхлитлаштириш, экин ерларининг ўрталаридаги мевасиз дарахтларни қазиб олиб, карта четларига кўчириб ўтқазиш соҳасида ҳам анчагина ишлар қилиб қўйилди. Хўжалигимиздаги текислаш машиналари билан ерлар тартибга солинмоқда. Заҳкаш ерларнинг заҳини қочиришга ҳам ҳаракат қиляпмиз. Кўпгина зовурлар қазилди. Эскилари тозалаб қўйиляпти.

Хўжаликда прогрессив иш методларидан кенг фойдаланиб, шу мақсадда бу йил биринчи марта 200 гектар ерга 90х20 схемасида чигит экилади. Уруғлик чигитларни тайёрлаб қўйиш юзасидан зарур ишлар амалга оширилмоқда.

Колхознинг бош инженери ўрток Шомил Ғаниев тракторчиларнинг самарали ишлари ҳақида мароқ билан гапирди. Механизаторларнинг кўпи ўзларига бириктирилган тракторлар ремонтини тамомлаб қўйишди. 20 та чизель мавсумга тайёр. Мавжуд 50 та чигит экиш сеялкаси яқин кунлар ичида ремонтдан чиқади. 227 боронадан 127 таси тайёр. Хўжаликдаги чопиқ, ҳайдов тракторларининг ҳаммаси 15 февралгача тўла ремонтдан чиқарилади.

Ремонтни тез ва соз ўтказишда Турдиали Жўраев, Юнусали Ҳасанбоев, Турғун Қопусбоев, Бошманали Темиров каби тиниб-тинчимас механизаторлар фаол қатнашмоқдалар.

М. ҒОЗИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири. Янгийўл.

БИЛИМЛАРИНИ ОШИРМОҚДАЛАР

Областимизнинг деярлик ҳамма район ва шаҳарларида кечки мактаблар мавжуд.

Айниқса Бекобод районидаги кечки ишчи-ёшлар мактабларида таълим-тарбия ишларини олиб бориш ишлари яхши йўлга қўйилган. Ойбек номли, 1-«Далварзин», 2-«Далварзин» совхозлари территориясидаги ишчи-ёшлар мактабларида 350 дан ортиқ ўқувчи таҳсил кўрмоқда. Шунингдек, Дзержинский номли, «Победа» ва Навоий номли колхозларнинг ишчи-ёшлари ҳам ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда кечки мактабларда билим олмоқдалар. Ҳозир райондаги бундай мактабларда ҳаммаси бўлиб 450 дан ортиқ йигит-қиз ўқимоқда.

МАШИНА ДАРҒАЛАРИ

«Ташсельмаш» заводининг курсларида янги йилда биринчи марта пахта терим машиналари ҳайдовчиларини чиқариш маросими бўлди. Озарбайжон, Қозоғистон, Ўзбекистон, Туркманистон, Қирғизистондан келган 51 механизатор мамлакатнинг ҳамма пахтакорларига терим техникаси тайёрлаб берувчи корхонанинг ўзида малакаларини оширдилар.

Бу йил шу курсларни бултургига қараганда икки баравар кўп — мингта пахтакор битириб чиқади. Машғулотлар программасига мувофиқ, лекция ва одатдаги стажировкадан ташқари тўрт қаторли «Ўзбекистон» машинасини йиғиш иши ҳам бор. «Ташсельмаш» инженерлари қишлоқ вакилларини терим техникасини такомиллаштириш истиқболлари билан таништирадилар.

«Ташсельмаш»да «зангори кема» дарғалари билан бирга мамлакатнинг пахтачилик хўжаликларидан келган инженер ва техниклар катта группаси ҳам тайёргарликдан ўтади.

В. ШЕВЦОВ.
ЎзТАГ мухбири.

Она-Ватан бўйлаб

ҚИШ ПИСАНД ЭМАС

АШХОБОД, 7 февраль. (ТАСС мухбири). Туркманистонда кунлар совуқ бўлиб турибди.

Ана шу қийин кунларда ҳам ерларни кўкламга тайёрлаш ишлари тўхтовсиз олиб борилмоқда. Деҳқонлар дарёларда сув кўплигидан фойдаланиб, чигит экиладиган далаларга яхоб беришга киришдилар. Дастлабки бир неча ўн минг гектар ерларга чилла суви берилди. Айни вақтда шўрҳоқ ерларнинг шўрини ювиш давом этмоқда. Планлаштириб қўйилган ерларнинг учдан бир қисмида шўр ювиш ишлари бажарилди. Суғориш суръатлари ўтган йилги илиқ қиш кунларидан анча баланд бўлмоқда.

▲ УЛЬЯНОВСК. Шаҳарда жойлашган цемент заводида замонавий фан-техника янгиликлари кенг қўлланиб келинмоқда. Яқинда бу ерда ўзи майдаловчи тегирмон — «Гидрофол» ишга туширилди. У цемент ишлаб чиқаришда биринчи марта қўлланилмоқда.

ИККИ БАРАВАР УНУМЛИ

Тожикистондаги энг йирик Ленинобод шойи комбинатининг экспериментал тўқувчилик цехи маҳорат мактабига айланди. Бу ерда Чехословакияда ишлаб чиқарилган юқори унумли тўқув автоматлари ўрнатилган. Уларнинг ҳар бири оддий мокили автоматларга нисбатан икки баравар кўп газлама ишлаб чиқармоқда.

Комбинатнинг бошқа тўқимачилик фабрикалари ҳам янги ускуналар билан жиҳозланмоқда. Тўқимачилар янги автоматларда ишлашга ўтишдан аввал экспериментал цехдаги маҳорат мактабида имтиҳон топширадилар.

Тўққизинчи беш йилликда комбинатнинг тўқимачилик фабрикаларида Чехословакияда ва мамлакатимизда ишлаб чиқарилган пневматик автоматлардан 700 таси монтаж қилиниши лозим. Корхона қўшимча ишчи кучи жалб қилмай, шойи газлама ишлаб чиқаришни 25 процент оширади.

(ТАСС мухбири).

МИНСКДАГИ Оржоникидзе номли электрон-ҳисоблаш машиналари заводи маҳсулотини Совет Иттифоқининг ҳамма ерларида учратиш мумкин. Суратда: «Минск-32» электрон-ҳисоблаш машинасини йиғиш пайти. Монтажчи Лариса Голдова иш устида.

В. САВОСТЬЯНОВ фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Иқтисодий Билимлар Университети

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ ЮКСАЛТИРИШ ПРОГРАММАСИ

Қишлоқ хўжалиги соҳасидаги вазифа шундан иборатки, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришнинг ўртача йиллик миқдори ўтган беш йилликдагига нисбатан 20—22 процент оширилсин, аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларига ва саноатнинг хомашёга бўлган ва тобора ошиб бораётган эҳтиёжлари тўлароқ қондирилсин. Қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини ҳар тарафлама мустаҳкамлаш, деҳқончилик ва чорвачиликни химиялаштириш, комплекс механизациялаш орқали уни интенсивлаштириш йўлини изчиллик билан амалга ошириш, ерларни кенг мелиорациялаш бу вазифани бажаришнинг ҳал қилувчи шартидир.

КПСС XXIV съезди Директиваларидан.

Халқ хўжалигининг муҳим тармоғи ҳисобланган қишлоқ хўжалигини ҳар тарафлама юксалтириш масалалари партия ва ҳукуматимизнинг ҳамиша диққат эътиборида бўлиб келмоқда. Кейинги йилларда совет халқи КПСС XXIII съезди ҳамда Марказий Комитет Пленумларининг қарорларида қишлоқ хўжалигини юксалтириш соҳасида белгилаб берилган программани амалга ошириш соҳасида жуда катта ишлар қилди. Партия Марказий Комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг юксалишини рағбатлантирувчи барқарор иқтисодий шароитларни яратишга алоҳида эътибор берди.

Қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базаси мустаҳкамланганлиги, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш системаси яхшиланганлиги, дон ва пахтанинг харид нархлари оширилганлиги, колхозларда меҳнатга гарантияланган ҳақ тўлаш жорий этилганлиги ва бошқа бир қатор тадбирлар қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантиришнинг қудратли омиллари бўлиб қолди. Колхоз ва совхозлар экономикасини мустаҳкамлашга жуда катта таъсир кўрсатмоқда, мамлакатнинг товар ресурсларини кўпайтириш, қўшимча запасларни вужудга келтириш аҳолининг ана шу маҳсулотларга бўлган эҳтиёжини тўлароқ қондиришга имконият яратиб бермоқда.

Қишлоқ хўжалигини юксалтириш бўйича белгиланган тадбирлар колхоз ва совхозлар экономикасида, бутун совет қишлоқлари ҳаётида анчагина ижобий ўзгаришлар содир бўлишига олиб келди. **1966—1970 йилларда ялпи қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришнинг ўртача йиллик ҳажми аввалги беш йилликдагига қараганда 21 процент кўпайди.** Доннинг ўртача йиллик ялпи ҳосили 37 миллион тонна ортди ёки 1,3 баравар ўсди. Гўшт, сут, тухум ва бошқа хил маҳсулотлар етиштириш ҳам анча кўпайди.

Республикамизда ҳам қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда, айниқса, пахтачиликни юксалтиришда катта ютуқлар қўлга киритилди. Саккизинчи бешйилликда Ўзбекистон она-Ватанга 20 миллион 670 минг тонна пахта етказиб берди. Бу — пландагидан 1 миллион 170 минг тонна кўпдир. Пахта етиштиришни кўпайтиришга асосан меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришилди.

Бешйиллик план дон тайёрлаш бўйича 144 процент, сабзавот — 116, полиз экинлари — 116, мева ва узум —107, каноп — 108, тамаки — 175, сут — 101, тухум — 112, қоракўл — 118, жун — 105 ва пилла тайёрлаш бўйича 111 процент бажарилди.

Пахтачиликни юксалтиришда ирригация ва мелиорацияни кенг ривожлантириш, қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, уни фан-техника тарраққиёти талаблари асосида техника билан қайта қуроллантириш, пахта етиштириш ва йиғиб-териб олишдаги асосий ишларни тўла механизациялаш имконини берадиган машиналар комплексини яратиш, экин майдонлари структурасини мукаммаллаштириш, алмашлаб экишни ҳамда чигитнинг ҳосилдор ва касалликларга чидамли янги навларини қўлланиш, ғўза вилтига қарши курашишда муҳим чоралар кўрилганлиги ҳал қилувчи омил бўлди.

Социалистик экономика — мураккаб ва тўхтовсиз ривожланадиган организм бўлиб, уни ривожлантириш жараёнида янгидан-янги проблемалар туғилиб туради. Бизнинг халқ хўжалигимиз янги марраларни кўзлаётган ҳозирги пайтда партиямиз тўққизинчи бешйиллик ва узоқ истиқболга мўлжалланган экономика тараққиётининг муҳим стратегик йўналиши сифатида совет кишиларининг моддий ва маданий турмуш даражасини анча юксалтириш вазифасини илгари сурмоқда. Меҳнаткашларнинг меҳнат қилиши, ўқиши, дам олиши, ўз қобилиятларини ривожлантириши учун энг қулай шарт-шароит вужудга келтириш — Коммунистик партия ва Совет ҳукумати оғишмай амалга ошириб келаётган сиёсатнинг асосий мақсади ва маъносидир.

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIV съезди СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилларга мўлжалланган янги бешйиллик плани юзасидан қабул қилган Директиваларида бешйилликнинг асосий вазифасини ҳал этишга қаратилган тадбирларнинг кенг программаси белгилаб берилган. Ана шу улуғвор ишлар ичида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада юксалтиришдан иборат муҳим ва улкан вазифа ҳам бор. Қишлоқ хўжалиги енгил ва озиқ-овқат саноати учун хомашё ҳамда аҳоли учун озиқ-овқат маҳсулотлари етиштириб берадиган тармоқ сифатида истеъмол фондларининг ҳажми ва структурасига бевосита таъсир кўрсатади. Мутахассисларнинг ҳисобига қараганда, халқ истеъмоли фондининг тўртдан уч қисми тўғридан-тўғри ёки бевосита қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан боғлиқ. Шу сабабдан қишлоқ хўжалигининг ривожланиш даражаси кўп жиҳатдан бутун экономиканинг ривожланиш даражасини, унинг самарадорлигини белгилаб беради. Демак, меҳнаткашларнинг ўсиб бораётган моддий ва маънавий эҳтиёжларини қондириш имкониятлари ҳам халқ хўжалигининг ана шу тармоғига боғлиқдир.

Шунинг учун партия ҳозирги вақтда қишлоқ хўжалигини социалистик экономика тараққиётининг ўсиб бораётган талаблари ва ўзига хос хусусиятларига жавоб берадиган даражада юксалтириш масаласини илгари сурмоқда.

Дон етиштиришни кўпайтириш энг муҳим масала бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Бешйиллик планда ҳар йили етиштириладиган доннинг ялпи ҳосилини 195 миллион тоннага етказиш кўзда тутилган. Ана шундай ҳосилни олиш учун 1975 йилда 205—210 миллион тонна дон етиштириш даражасини эгаллаш керак.

1975 йилга бориб 7—7,2 миллион тонна пахта етиштирилиши зарур. Бунга чигитнинг ҳосилдор, касалликларга чидамли навларини жорий этиш, пахта-беда алмашлаб экишини ўзлаштириш, янги суғориладиган ерларда пахта майдонларини кенгайтириш, пахтани етиштириш ва йиғиб-териб олишни механизациялашни кучайтириш, хўжаликларни етарли миқдорда ўғитлар, гербицидлар ва заҳарли химикатлар билан таъминлаш туфайли эришилади.

Шунингдек, қанд лавлаги, картошка, сабзавот, мева, узум, тамаки, зиғир, кунгабоқар, соя ва бошқа хил маҳсулотлар етиштириш ҳам анча кўпайтирилади.

1975 йилда давлат харид қиладиган қанд лавлаги миқдори 82 миллион тоннага, кунгабоқар уруғи 6 миллион тонна, зиғир толаси 520 минг тонна, картошка 15,5 миллион тонна, сабзавот 15 миллион тонна, мева 5 миллион тонна, узум 5,4 миллион тоннага етказилади. Бу кўрсаткичлар ана шу маҳсулотларни тайёрлаш бўйича 1970 йили эришилган даражадан 1,5—2 баравар кўпдир.

Янги бешйилликда чорва ва паррандалар сонини кўпайтириш ҳамда маҳсулдорлигини ошириш асосида **мамлакатда ҳар йили ўртача етиштириладиган гўшт (сўйилган вазнда) 14,3 миллион тоннага, сут 92,3 миллион тонна, тухум 46,7 миллиард дона, жун 464 минг тоннага етказилади.**

Республикамизда 1975 йилга бориб, 4 миллион 900 минг тонна пахта, 260 минг тонна шоли, 22 минг тонна пилла етиштирилади. Сабзавот, полиз экинлари, мева ва узум етиштириш анча кўпайтирилади.

Янги бешйилликда чорвачиликни ривожлантиришга алоҳида эътибор берилади. Гўшт етиштириш 1,5 баравар, сут—1,6, балиқ—2, тухум етиштириш—1,7 баравар кўпаяди. Қўйчилик, айниқса қоракўлчиликни анча ривожлантириш кўзда тутилмоқда. Бунинг учун 1 миллион 500 минг гектар майдондаги яйловларга сув чиқариш мўлжалланмоқда.

Қишлоқ хўжалигини индустрлаштиришни тугаллаш ҳамда шу асосда қишлоқ хўжалик меҳнатининг унумдорлигини юксак суръатлар билан ўстириш партиянинг XXIV съезди ишлаб чиққан қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш соҳасидаги комплекс программанинг энг асосий бўғини ҳисобланади.

Бу ерда гап колхоз ва совхозларни қудратли машина ва механизмлар билан кўпроқ таъминлаш, минерал ўғитлар ишлаб чиқаришни жиддий равишда кўпайтириш, ерларни мелиорациялаш кўламини кенгайтириш, қишлоқларда қурилишни яхшилаш, ем-хашак етиштиришни индустриал асосларга кўчириш ҳамда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлайдиган қудратли саноатни барпо этиш хусусида боряпти.

Янги бешйилликда колхоз ва совхозларни қудратли тракторлар, юксак унумдорликка эга бўлган ғалла ўриш комбайнлари, ер қазийдиган ва мелиорация техникаси, чидамли ва кўп юк кўтарадиган автомобиллар билан таъминлаш, машина ва асбоб-ускуналарнинг янги турларини яратиш назарда тутилмоқда.

Қишлоқ хўжалигига 1 миллион 700 минг трактор, 1 миллион 100 минг автомобиль, 1 миллион 500 минг трактор прицепи, 87 минг экскаватор, 82 минг бульдозер, 43 минг скрепер, 541 минг ғалла ўрадиган, 230 минг силос йиғадиган ва 60 минг лавлаги қазийдиган комбайнлар етказиб берилади. 1975 йилда қишлоқ хўжалигига минерал ўғитлар етказиб бериш 72 миллион тоннага, озуқа фосфатлари етказиб бериш 3 миллион тоннага етказилади.

ЎЗБЕКИСТОН ССРда ЯЛПИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МАҲСУЛОТИНИНГ ЎСИШИ
(процент ҳисобида).

Беш йил мобайнида 3 миллион гектар янги суғориладиган ер фойдаланишга топширилади, 41 миллион 200 минг гектар майдондаги яйловлар сув билан таъминланади, 5 миллион гектар захи қочирилган зоналардаги қишлоқ хўжалик ерлари қуритилади.

Ушбу бешйилликда Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги 89 минг 500 трактор, 33 минг 300 пахта териш машинаси, 5 минг 500 ғалла комбайни, 4700 экскаватор, 9 минг 900 бульдозер ва скрепер, 24 минг юк автомобили, 82 трактор прицепи ва бошқа хил техника олади. 1975 йилга бориб, 4 миллион тонна минерал ўғит етказиб берилади.

Бешйиллик мобайнида республикада 465 минг гектар янги ер ўзлаштирилади, 610 минг гектар ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланади. 230 минг гектар ер текисланади, 750 минг гектар майдондаги ерларнинг сув билан таъминланиш даражаси оширилади ва суғориш системалари реконструкция қилинади.

Тахиатош гидроузели, Андижон сув омборининг биринчи навбати, Катта Наманган канали, Аму-Бухоро каналининг иккинчи навбати қурилиши тугалланади, Туямўйин сув омбори қурилишидаги ишлар тезлаштириб юборилади ҳамда Оҳангарон, Гавасой, Чодак, Хисор сув омборлари қурилиши бошланади.

Ўзбекистон ССРда беш йил ичида қишлоқ хўжалигига 7 миллиард сўм давлат капитал маблағи сарфланади. Бу — 1966—1970 йилларда сарфланган капитал маблағдан икки баравар кўпдир. Бундан ташқари, республика колхозлари 2 миллиард сўмдан ортиқроқ маблағ сарфлайдилар.

КПСС XXIV съезди Директиваларида кўрсатиб ўтилганидек, **қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпайтиришга бутунлай меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришмоқ зарур.**

Кейинги йилларда қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда бирмунча ютуқлар қўлга киритилганига қарамай, ҳали биз саноат ва қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда мавжуд бўлган диспропорцияни бартараф эта олганимиз, ҳамда қишлоқ хўжалик меҳнати унумдорлигини ўстиришнинг юксак суръатларини таъминлай олганимиз йўқ. Масалан, 1940 йилдан 1969 йилгача саноатда меҳнат унумдорлиги 4,6 баравар ўсди, айни вақтда қишлоқ хўжалигида 2,5 баравар ўсди. 1950 йилдан 1969 йилгача меҳнат унумдорлиги саноатда 3,2 ва қишлоқ хўжалигида 2,9 баравар, 1960 йилдан 1969 йилгача саноатда 55 процент ва қишлоқ хўжалигида 44 процент ўсди.

КПСС XXIV съезди Директивалари меҳнатнинг ана шу икки етакчи тури унумдорлигини ўстириш суръатларини янада яқинлаштириш вазифасини қўйди. **Тўққизинчи бешйилликда саноатда ҳам, қишлоқ хўжалигида ҳам меҳнат унумдорлигини тахминан бир хил суръатларда ўстириш планлаштирилган. Меҳнат унумдорлиги саноатда 35—40 процент ва қишлоқ хўжалигида 37—40 процент ортади.**

Экономиканинг ва ишлаб чиқармайдиган соҳаларнинг жадал ривожланиши муносабати билан қишлоқ хўжалигидан ишчи кучини бўшатиш катта халқ хўжалик аҳамиятига эга бўлмоқда. Бу проблема бир қатор мураккаб ҳаётий масалаларни: ишчи кучини бўшатиш соҳаси ва суръатларини аниқлаш, уларни бошқа касб-ҳунарга ўргатиш, ишга жойлаштириш, касб-ҳунар танлаш, иқтисодий районлар бўйича қайта тақсимлаш, қишлоқ хўжалигини малакали кадрлар билан таъминлаш, деҳқончиликда ходимларнинг мавсумий банд бўлишига хотима бериш сингари масалаларни ўз ичига олади.

Ҳозирги вақтда ходимларнинг бир қисми шаҳарларда меҳнат ва турмуш шароити қишлоқдагига қараганда анча яхшироқ бўлгани учун ҳам қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ташлаб кетмоқда. Қишлоқ хўжалик кадрларининг экономиканинг бошқа соҳаларига бундай бетартиб қайта жойлашуви колхоз ва совхозларда меҳнат ресурсларини оқилона тақсимлаш ва фойдаланишда анча-мунча қийинчиликлар туғдиради, кадрларнинг сифат составини ёмонлаштириб қўяди. Партия XXIV съездида таъкидлаб ўтилганидек, колхоз ва совхозлар меҳнат ресурсларининг сифат составини яхшилаш, малакали ишчи кучи ролининг ортиб бориши қишлоқ хўжалик меҳнати унумдорлигини ўстиришнинг ҳал қилувчи шартларидан биридир.

Меҳнат ресурсларининг сифат составини яхшилаш ҳисобига қишлоқ хўжалик меҳнатининг унумдорлигини ўстириш натижасида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида банд бўлган ходимлар сонининг камлиги қопланиб кетади. Демак, колхоз ва совхозларни малакали кадрлар билан таъминлаш энг муҳим халқ хўжалик ва социал-иқтисодий вазифалардан биридир.

Совет ҳокимияти йилларида ана шу вазифани ҳал этишда катта муваффақиятлар қўлга киритилди. Шуни айтиб ўтиш кифояки, ҳозирги вақтда колхоз ва совхозларнинг далаларида механизаторлар ва қишлоқ хўжалик мутахассисларининг кўп сонли армияси ишлаб турибди. Механизатор колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришида энг асосий фигура бўлиб қолди. Айни вақтда қишлоқларда малакали кадрларни тайёрлаш кўлами, уларнинг маданий-техникавий даражаси ва структураси ҳозирги замон машина техникаси ҳамда техника тараққиёти суръатларининг ўсиб бораётган талабларига тўла-тўкис жавоб бераётгани йўқ. Масалан, механизаторларнинг асосий қисми энг паст, яъни учинчи класс бўйича ишлайди, ишлаб чиқаришдаги стажи ҳам уч йилдан ортмайди.

Қишлоқ хўжалигини малакали ходимлар билан таъминлаш проблемаси ўз ичига бир-бирига алоқадор икки масалани қамраб олади. **Биринчи масала** — касб-ҳунари ва малакаси бўйича техника тараққиёти талабларига жавоб бера оладиган кадрларни тайёрлашдир. **Иккинчи масала** — бу кадрларни колхоз ва совхозларда доимий ишда мустаҳкам ўрнашиб қолиши масаласидир.

Ёшларни қишлоққа жалб қилиш масаласи ҳозирги вақда айниқса кескин ва муҳим аҳамият касб этмоқда. Бу вазифани ҳал этишда КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг қишлоқ хўжалигида механизатор кадрларни мустаҳкамлаш ва уларнинг меҳнат шароитини яхшилаш чоралари тўғрисида қабул қилган қарори катта роль ўйнайди. Мазкур қарорга биноан тракторчи — машинистлар учун янги, оширилган тариф ставкалари белгилаб қўйилди. Ихтисослик бўйича иш стажи учун қўшимча тўланадиган иш ҳақи оширилди, қўшимча отпуск жорий этилди. Ёшларни механизаторлик меҳнатига жалб этишга қаратилган бошқа хил моддий ва маънавий тадбирлар ҳам ишлаб чиқилди.

Тўққизинчи беш йиллик даврида бир томондан колхозчи ва совхоз ишчиларининг меҳнатига ҳақ тўлаш, иккинчи томондан, қишлоқ хўжалиги ва саноат ходимлари меҳнатига ҳақ тўлаш даражасининг нисбатлари яхшиланадики, бу нарса ҳам қишлоқ хўжалигида кадрларнинг мустаҳкамланиб қолишига ёрдам беради.

Машина техникасини қўлланиш негизида меҳнат унумдорлигини ошириш маҳсулот ишлаб чиқаришга сарфланган меҳнатнинг умумий миқдорини камайтириш демакдир. Шунинг учун меҳнатни тежашнинг муҳим шартларидан бири меҳнат унумдорлигини ўстириш суръатлари ва меҳнатга ҳақ тўлашда тўғри нисбатни белгилашдан иборат. Демак, ходимларнинг моддий манфаатдорлигини оширишга қаратилган ҳамма тадбирлар тўғридан-тўғри ва бевосита меҳнатни тежаш билан боғлиқдир.

Қишлоқ хўжалик меҳнати унумдорлигини ошириш йўллари қараб чиқилар экан, меҳнатни тежашнинг муҳим омили бўлган қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлиги ҳамда чорва маҳсулдорлигини оширишни ҳам таъкидлаб ўтиш зарур. Кейинги йилларда бизда кўпчилик экинларнинг ҳосилдорлиги ортган ва чорва маҳсулдорлиги ўсган бўлса-да, бироқ бундай ўсиш ҳали кутилган даражада эмас. Шунинг учун ҳам КПСС Марказий Комитети июль (1970 йил) Пленуми яқин йиллар ичида мамлакат бўйича дон экинлари ҳосилдорлигини ўртача камида 4 центнерга ошириш вазифасини қўйди. Чорвачилик ҳақида ҳам ана шундай гапларни айтиш мумкин. Ҳозир бизда ҳар бир соғин сигирдан ўртача 2600 литрдан сут олинмоқда. Бундай кўрсаткич билан рентабеллик даражасига чиқиб олиш амри-маҳол. Кўпчилик хўжаликларнинг тажрибаси шуни кўрсатиб турибдики, агар ҳар бир соғин сигирдан камида 3 минг литрдан сут олишга эришилсагина, чорвачиликнинг сутчилик соҳаси рентабел бўлиши мумкин.

Кўриниб турибдики, қишлоқ хўжалик ходимлари партиямиз XXIV съезди белгилаб берган юксак марраларни эгалламоқ учун жуда кўп иш қилишлари зарур. Беш йилликнинг биринчи йили якунлари қишлоқ меҳнаткашлари партиямиз режаларини рўёбга чиқариш учун ўз аҳдларида қатъий турганликларини яққол кўрсатди. Ўтган хўжалик йилида бу соҳада катта муваффақиятлар қўлга киритилди. Республикамиз деҳқонлари ва чорвадорлари энг асосий қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш план топшириқларини ортиғи билан адо этдилар. Улар беш йилликнинг иккинчи йилида ҳам яхши меҳнат қилмоқдалар.

Қишлоқ хўжалигини партия режалари асосида муваффақият билан ривожлантириш учун бизда ҳамма зарур шарт-шароит мавжуд. Биз бепоён ҳосилдор ерларга, йирик социалистик қишлоқ хўжалик корхоналарига, қудратли саноатга, илғор фанга, энг муҳими, ажойиб қишлоқ меҳнаткашларига эгамиз. Ҳамма гап ердан, қишлоқ хўжалигининг моддий ва меҳнат ресурсларидан оқилона, ишнинг кўзини билиб фойдаланишда қолган. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада тез суръатлар билан ривожлантиришнинг улкан сарчашмаси ана шундадир.

Ю. ИСҲОҚОВ,
иқтисод фанлари доктори, профессор.

ОЛТИНЧИ МАШҒУЛОТ

Петр Нестеров «Таштекстильмаш» заводида бир неча йилдан буён самарали меҳнат қилиб келмоқда. Тўққизинчи бешйилликни муддатидан илгари уддалашга аҳд қилган моҳир қуювчи айни кунларда смена нормасини 130—140 процентдан адо этиб келмоқда. Суратда: П. Нестеров иш устида.

А. Абалян фотоси.

●

Оржоникидзе районидаги Киров номли колхозда кўкламга тайёргарлик қизғин. Бу ерда техника ремонти тамомланай деб қолди. Суратда: илғор ремонтчи механизаторлардан (ўнгдан чапга) Н. Махатов ва А. Хожиматов ўртоқлар.

Ф. Абдурасулов фотоси.

ДУНЁ ОВОЗИ

СОВЕТ-АФҒОНИСТОН ҲАМКОРЛИГИ

ҚОБУЛ, 7 февраль. (ТАСС). Афғонистон оналик ва болалик марказига совет врачларини ишга юбориш, шунингдек, транспорт воситаларини етказиб бериш тўғрисида Совет Иттифоқи билан Афғонистон бир-бирларига юборган мактубларни имзолаш маросими бўлиб ўтди.

Афғонистон оналик ва болалик марказий бинолари комплекси Афғонистон хотин-қизлар жамиятига ҳадъя тариқасида қуриб берилган. Бу марказда ҳар куни юзга яқин она текин консультация олади, мактабгача ёшдаги болалар даволанади.

Айрибошланган мактублар имзолангандан кейин жамият раиси Солиҳа Форуҳ Эътимодий хоним бундай деди: Афғон болалари ва уларнинг оналарига медицина хизмати кўрсатиш соҳасида Совет Иттифоқининг холисона ёрдам бераётганлиги учун афғон халқи миннатдорчилик изҳор қилади ва бу ёрдам СССРнинг Афғонистон билан дўстона ҳамкорликни ривожлантиришга интилаётганлигидан далолат бериб турибди.

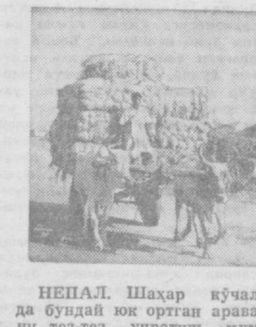

НЕПАЛ. Шаҳар кўчаларида бундай юк ортган аравaларни тез-тез учратиш мумкин. Жут-каноп фабрикасига ҳар куни кўплаб хом ашё олиб келинади. Шаҳардаги энди оёққа тураётган жут-каноп фабрикаси ҳар йили 10 минг тоннага яқин маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга. Бу ерда асосан эркаклар ишлашади, аёллар эса ёрдамчи ишларни бажарадилар.

ТАСС фотохроникаси.

МОЖАРОНИ БАРТАРАФ ЭТИШ МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

ВАШИНГТОН, 7 февраль (ТАСС). Париждаги музокараларда қатнашаётган ВДР делегациясининг бошлиғи Суан Тхюи «Си-би-эс» телевизион компанияси вакили билан суҳбатда ВДР ҳукуматининг Шарқи-Жанубий Осиёдаги можарони тезроқ бартараф этишни кўзда тутган аниқ программасини баён қилиб берди. Қўшма Штатлар, деди у, осмондан бомбардимон қилишни тўхтатиши ҳамда Жанубий Вьетнамдаги ўзининг ҳамма қуролли кучларини, шу жумладан қуруқликдаги қўшинларини, авиациясини, ҳарбий денгиз флотини, шунингдек ўзининг ҳарбий маслаҳатчиларини олдиндан ҳеч қандай шарт қўймай олиб чиқиб кетиш учун аниқ муддатни белгилаши лозим. Америка ҳукумати Сайгон режимини қўллаб-қувватлашни тўхтатиши ҳам можарони бартараф этишнинг энг муҳим элементидир, деди сўзини давом эттириб Суан Тхюи.

ВДР делегациясининг бошлиғи Жанубий Вьетнамдаги аҳволни бир ёқлик қилиш тўғрисида Вашингтон тақдим этган кейинги таклифларни шарҳлаб, АҚШ ҳукуматининг сўзи билан иши бир эмас, деб таъкидлади.

«Си-би-эс». компанияси АҚШ давлат секретари Рожерс билан ўтказилган суҳбатини ҳам шу программага киритди. Давлат секретари Вьетнам уруши «Қўшма Штатлар учун қийин ва фожиали» бўлди, деб тан олишга мажбур бўлди.

ҒАРБИЙ БЕРЛИН БУРГОМИСТРИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

◆ ҒАРБИЙ БЕРЛИН. Ғарбий Берлиннинг бошқарувчи бургомистри К. Шюц матбуот конференциясида гапириб, бундай деди: «Москва ва Варшава шартномалари яратиб берган асос туфайли тўрт давлатнинг Ғарбий Берлинга доир битимларини ишлаб чиқиш ва имзолаш имконияти туғилди. Эндиликда гап бу шартномаларнинг мумкин қадар тезроқ ратификация қилиниши ва тўрт томонлама битимнинг кучга киришига эришиш тўғрисида бораётир».

Тўрт давлатнинг Ғарбий Берлинга доир битими шаҳарнинг келажакдаги ривожи учун қулай шарт-шароит яратиб беради, деб таъкидлади К. Шюц.

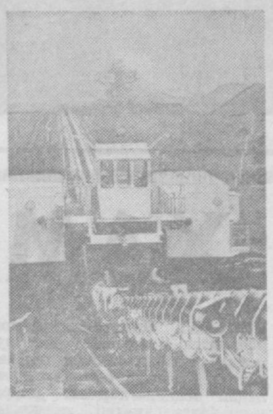

ВЕНГРИЯ. Мамлакатдаги энг йирик корхоналардан бири бўлган Морис Торез номли шахта ишчилари 5 миллион тонна ёқилғи етказиб бердилар. Корхонанинг ёқилғиси асосан шу ернинг ўзидан янги қурилаётган Юрий Гагарин номли электростанцияга жўнатилмоқда.

МТИ—ТАСС фотоси.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

ҚАТЪИЙ ОГОҲЛАНТИРИШ

◆ РИМ. Италия пойтахти ва Рим вилояти меҳнаткашларининг 24 соатлик ялпи забастовкаси юз мингдан ортиқ киши иштирок этган катта намойиш ҳамда митинг билан тугади.

Забастовка Италиянинг ҳукмрон синфларига қарата қатъий огоҳлантириш бўлди. Забастовка қатнашчилари демократик ўзгаришлар бўлишини, меҳнаткашларнинг моддий аҳволини яхшилашга қаратилган бир қанча кечиктириб бўлмайдиган социал-иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишни ҳамда мамлакатнинг сиёсий йўлини ўнг томонга оғдиришга бўлган урининишнинг олдини олишни талаб қилдилар.

ИККИ ДУНЁ: ИККИ ХИЛ ЯКУН

ХАЛҚАРО ИҚТИСОДИЙ ОБЗОР

1971 йил тарих саҳифасидан ўзига муносиб ўрин олди. Ўтган йилнинг энг муҳим якуни шу бўлдики, жаҳон социалистик системасининг иқтисодий қудрати янада ўсди, халқаро миқёсдаги обрўси ошди, қардош социалистик мамлакатлар ўртасидаги ўзаро алоқалар, иқтисодий ва сиёсий ҳамкорлик, социалистик иқтисодий интеграция кенгайди ва мустаҳкамланди. Социализм лагери капиталистик жаҳон системаси билан бўлган иқтисодий мусобақада улкан ютуқларни қўлга киритди.

1971 йилда Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг тарихий XXIV съезди ва қатор қардош социалистик мамлакатлар— Болгария, Чехословакия, Германия Демократик Республикаси, Польша, Монголия коммунистик ва ишчи партияларининг навбатдаги съездлари бўлиб ўтди. Бу съездлар социалистик мамлакатлар партиялари ва халқлари тарихида муҳим воқеа бўлиб, шу мамлакатларда янги жамият қуриш учун олиб борилаётган курашнинг ҳал қилиниши зарур бўлган муҳим проблемаларини ишлаб чиқди ва қарорлар қабул қилди.

Совет Иттифоқи ва социалистик мамлакатлар ўтган йилда халқ хўжалигини ривожлантиришда, меҳнаткашларнинг турмуш даражасини оширишда катта муваффақиятларни қўлга киритдилар. Социалистик мамлакатларнинг халқлари меҳнатда шижоат кўрсатиб меҳнат қилиб, беш йиллик планларни муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдирдилар. Ишлаб чиқаришда мавжуд резервлардан унумли фойдаланиш соҳасида янгидан-янги ҳаракатлар бошланди.

Ижтимоий тараққиётни белгиловчи асосий кўрсаткич — ишлаб чиқариш кучларининг ўсиш даражасидир. Социалистик мамлакатлар ишлаб чиқариш кучларининг ўсиш даражаси жиҳатдан юқори кўрсаткичларга эришиб, бу соҳада капиталистик системадан ўзининг устунлигини намойиш қилмоқда.

1950—1970 йилларда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига кирувчи мамлакатларда саноат маҳсулотлари 6,8 марта ўсди, худди шу даврда ривожланган капиталистик мамлакатларда бу ўсиш 2,8 бараварни ташкил этди.

1971 йилнинг дастлабки якунлари шуни кўрсатмоқдаки, СССР саноати пландан ташқари бир неча миллиард сўмлик маҳсулот берди. Ғалланинг ялпи ҳосили деярлик 180 миллион тоннани ташкил этди, пахта ва бошқа кўпгина қишлоқ хўжалик маҳсулотларидан юқори ҳосил олинди.

Капиталистик дунёда эса бошқача манзарани кўрамиз. Асосий капиталистик мамлакатларда ишлаб чиқариш ҳажми кейинги йилларда анча пасайди. Бу мамлакатларда ўтган йили жаъми ижтимоий маҳсулотнинг ўртача ўсиш суръатлари олтмишинчи йиллардагидан икки баравар, саноат маҳсулотининг ўсиши эса деярли уч баравар кам бўлди. Капиталистик экономиканинг бундай ҳолга тушишига сабаб АҚШ хўжалигининг кризиси рўй бераётганлигидир.

1971 йилда Америка Қўшма Штатларида саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ўз ўрнидан қўзғалгани йўқ. Ўтган йили у 1970 йилдаги паст даражага ҳам етмади, 1969 йилдагидан эса 4 процент кам бўлди. Америка саноатида ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишнинг қисқариш тенденцияси юз берди ва 1958 йилдаги кризис даражасидан ҳам паст даражага тушиб қолди. 1971 йилда нарх-навонинг кўтарилиши давом этди.

Бошқа капиталистик мамлакатларда ҳам аҳвол АҚШдагидан бешбаттар бўлди. Италия, Германия Федератив Республикаси, Япония анчагина иқтисодий қийинчиликларга учради.

Италия ўз тараққиётининг сўнгги йиллардаги энг оғир иқтисодий кризисини бошдан кечирди. Ишлаб чиқариш ҳажми камайди, капитал маблағлар сарфлаш қисқарди. Германия Федератив Республикасида саноат маҳсулотларининг ўсиш суръати 1971 йили икки бароборга яқин пасайди. Химия, металлургия, машинасозлик, тармоқларида маҳсулот ҳажми анча камайди.

Японияда саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш йиллик суръати 1970 йилга нисбатан беш баробар камайди. Шунингдек, Англия, Бельгия, Швеция, Дания, Австрия, Швейцария экономикаси ҳам қаттиқ иқтисодий қийинчиликларга дучор бўлди. Капиталистик мамлакатлар экономикаси беқарорлигининг кучайиши меҳнаткашлар турмуш даражасининг янада ёмонлашувига, сабаб бўлди: ишсизлик кўпайди, турмуш даражаси қимматлашди, реал иш ҳақи камайди. Расмий маълумотлар кўрсатишича, 1971 йилнинг охирида АҚШда мутлоқ ишсизлар армияси беш миллион кишидан ортди. Бу—мамлакатдаги ишчи кучининг 6 процентига тенг бўлиб, энг юқори кўрсаткич ҳисобланади. Италияда ишсизлар армияси бир миллионга етди. Англияда ҳам ишсизлар сони бир миллионга яқинлашиб қолди. Ўтган йили капиталистик мамлакатларда қисман ишсизлик ҳам анча ортди. Меҳнаткашлар оммаси қаттиқ курашлар натижасида иш ҳақини қисман оширишга эришган бўлса, капиталистик мамлакатларда кўчайиб кетган инфляция буни йўққа чиқармоқда.

Капиталистик мамлакатларнинг меҳнаткашлари турмуш даражасини яхшилаш учун қаттиқ кураш олиб бордилар. Бу курашларда меҳнаткашлар авангарди —ишчилар синфи олдинги сафларда бормоқда. Забастовка ҳаракатларининг хусусияти шундан иборатки, улар фақат иқтисодий талабларни ўртага қўйиб қолмасдан, балки сиёсий курашни ҳам кучайтирмоқда, улар капитализмга қарши, тинчлик, социал ўзгаришлар учун қаратилган. Забастовка ҳаракатларининг кенг қулоч ёйиши, синфий курашларнинг узоқ давом этиши, шунингдек меҳнаткашлар томонидан қўйилаётган талабларнинг катталиги капитал дунёсида социал конфликтларнинг янада кескинлашганлигидан далолат беради.

Социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари ҳозирги шароитда коммунистик ва социалистик қурилишнинг туб масаласи — ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишни биринчи даражали иқтисодий-социал масала, деб қарамоқдалар. Бу муҳим масалани ҳал этиш учун барча куч ва воситалардан унумли фойдаланиш чоралари кўрилмоқда. Ижтимоий ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва унинг самарадорлигини оширишда меҳнат унумдорлигини ўстириш ҳал қилувчи роль ўйнайди. Бу кўрсаткич халқ хўжалиги тараққиёти ва меҳнаткашлар турмуш даражасининг ўсиш суръатларини ҳам белгилаб беради. Шунингдек, меҳнат унумдорлигининг ўсиши социализмнинг капитализм билан бўладиган иқтисодий мусобақасида социализм ғалабасини таъминлашда ҳам ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Социалистик мамлакатларда ижтимоий меҳнат унумдорлиги тўхтовсиз равишда ўсиб бормоқда. Сўнгги йигирма йил ичида саноатда меҳнат унумдорлигининг ўртача йиллик ўсиши Болгарияда 6,8 процент, Польшада 6,9 процент, СССРда 6,3 процент, Чехословакияда 5,8 процентни ташкил этди. Худди шу даврда меҳнат унумдорлигининг ўсиши Америка Қўшма Штатларида 3 процентни, Англияда 2,6 процентни ташкил этди. холос.

Ижтимоий ишлаб чиқаришнинг узлуксиз, юқори суръатлар билан ривожланиши социалистик мамлакатларда миллий даромаднинг ўсиш суръатини ҳам тезлаштирди. Ўтган йигирма йил ичида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига кирувчи мамлакатларда миллий даромад 4,8 марта кўпайди ёки унинг ўртача йиллик ўсиши аҳоли жон бошига ҳисоблаганда 6,8 процентни ташкил этди. Худди шу давр капиталистик мамлакатларда эса миллий даромад 2,3 марта ўсди, йиллик ўсиш эса 3,2 процентга тўғри келди. Фақат ўтган беш йилликда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши мамлакатларида миллий даромаднинг йиллик ўсиши ривожланган капиталистик мамлакатлардан 1,7 баравар ортиқ бўлди.

Социалистик мамлакатлар меҳнаткашларининг турмуш даражаси кўтарилди, унинг моддий ва маданий шароитини яхшилаш давом эттирилди.

Ўтган йили социалистик мамлакатлар ўзаро иқтисодий ва сиёсий ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш соҳасида улкан қадам ташладилар. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг июль ойида бўлиб ўтган XXV сессияси Кенгашга кирувчи мамлакатлар иқтисодий интеграцияси тараққиётининг комплекс программасини қабул қилди. Бу программа қардош мамлакатлар иқтисодий ҳамкорлигининг янги босқичи бўлиб хизмат қилади. Комплекс программа Кенгашга кирувчи мамлакатларда халқ хўжалигининг туб масалаларини ҳал этиш, илмий-техника тараққиётидан самарали фойдаланиш соҳасида мамлакатларнинг кучларини бирлаштиришни кўзда тутади.

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг тўққизинчи беш йиллик плани ана шу комплекс программани амалга оширишда мамлакатимизнинг актив иштирок этиши учун зарур моддий асос бўлиб хизмат қилади.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг бошқа мамлакатлари ҳам 1971—1975 йилларга мўлжалланган халқ хўжалик беш йиллик планларида комплекс программани бажариш билан боғлиқ бўлган тадбирларни белгилаб олдилар.

Қардош социалистик мамлакатлар социализмнинг буюк афзалликларини бутун жаҳонга намойиш этмоқдалар. Совет кишилари ва бошқа қардош социалистик мамлакатларнинг меҳнаткашлари янги бешйиллик план топшириқларини бажариш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Жаҳон социалистик ҳамдўстлиги келажакка ишонч билан қараб, ўз кучларини мустаҳкамлаб, жаҳон революцион жараёнини ривожлантиришга зўр ҳисса қўшмоқда, халқларнинг тинчлик, демократия, социализм учун олиб бораётган курашларига мадад бериб келмоқда.

Ю. ЙЎЛДОШЕВ,
иқтисод фанлари кандидати.

ҲИНДИ-ХИТОЙ ФРОНТЛАРИДА

ХАНОЙ, 7 февраль. (ТАСС). Америка агрессорлари қўшинлари ва уларнинг шерикларига қарши курашда ватанпарвар кучлар муваффақиятларга эришаётганликлари тўғрисида Ҳинди-Хитойдан маълумотлар олинмоқда.

ВИА агентлигининг озодлик матбуот агентлигига суяниб хабар беришича, шу йилнинг январь ойида Жанубий Вьетнам халқ озодлик қуролли кучлари жангчилари Куангнгай вилоятида душманнинг 300 га яқин солдат ва офицерини сафдан чиқардилар. Айни вақтда ватанпарварлар иккита қамоқ лагерини яксон қилиб, шу ерда азоб чекиб ётган маҳаллий аҳолининг ўз қишлоқларига қайтиб кетиши учун ёрдам бердилар.

Январь ойининг биринчи ярмида Чавинь вилоятида ватанпарвар кучлар душман позицияларига бир неча марта зарба бердилар. Унинг солдат ва офицерларидан 50 кишини сафдан чиқардилар, жуда кўп миқдорда қурол-яроқларни қўлга олдилар.

Каосан Патет Лао агентлигининг хабар беришича, Лаос озодлик кучлари ўтган ой ичида душманнинг солдат ва офицерларидан қарийб 2 минг 400 кишини, шу жумладан, таиландлик ёлланган аскарларни ва америкалик «маслаҳатчилар»ни сафдан чиқардилар, 18 самолётни уриб туширдилар, 18 та ҳарбий машинани қўлга туширдилар ёки йўқ қилдилар.

24 январда Камбоджа ватанпарварлари Прейвенг вилоятида душман қўшинига зарба бердилар. Душман ўлганлар ва ярадорлар бўлиб 50 кишидан ажралди. КХМЕР информация агентлиги шу хабарни берди.

АГРЕССОРЛАРГА ЯНГИ САМОЛЁТЛАР

НЬЮ-ЙОРК. 7 февраль. (ТАСС). Қўшма Штатлар Тель-Авивнинг агрессив доираларини яна рағбатлантирдилар: АҚШ навбатдаги 2 йил мобайнида Исроилга 42 та қирувчи-бомбардимончи «Фантом» самолёти ва «Скайхок А—4» типидаги 90 та қирувчи-бомбардимончи самолёт сотишга розилик берганлиги маълум бўлиб қолди.

Вьетнам Демократик Республикаси. Ханойдаги 10 тикув фабрикаси пойтахт саноат корхоналарининг энг илғорларидан бири ҳисобланади. Ўзаро мусобақада тўрт йилдан бери биринчи цех пешқадамлик қилиб келяпти. «Социалистик меҳнат коллективи» номига сазовор бўлган бу участкада кўплаб меҳнат зарбдорлари ишлашади. Суратда: цех чеварлари иш устида.

ВИА—ТАСС фотоси.

Ҳиндистондан вақтинча бошпана топган қочоқлар ўз ватанига қайтиб келмоқдалар. Ҳозирда кунига ўртача 100 мингга яқин киши Бангладешга қайтиб келмоқда.

ТАСС фотохроникаси.

ВАТАНГА ҚАЙТМОҚДАЛАР

◆ ДЕҲЛИ. 7 миллиондан ошиқ қочоқ ўз ватанига — Бангладеш Халқ Республикасига қайтиб келди.

Ҳиндистон территориясида вақтинча турган қочоқларнинг қисматини енгиллаштириш учун Ҳиндистон ҳукумати уларга 150 минг тонна озиқ-овқат берди. Ҳиндистон ва Бангладеш ҳукуматлари миллион-миллион қочоқларни уй-жой, дори-дармон ва бошқа энг зарур нарсалар билан таъминлаш учун ҳам ҳамма куч-ғайратларни сарфламоқдалар.

ВАЗИЯТ КЕСКИН

◆ ЛОНДОН. Англия ички ишлар министри Модлинг парламентнинг ҳукмрон консерваторлар партиясидан сайланган аъзолари ҳузурида сўзлаган нутқида Англия қўшинларини Шимолий Ирландиядан олиб чиқиб кетиш тўғрисидаги таклифларни рад қилди. Шунингдек, у гражданлик ҳиқуқлари учун курашчиларни қамоққа олиш ҳамда одамларни судсиз ва терговсиз қамоқда сақлашни давом эттираберишни ҳам талаб қилди. Консерваторлар ҳукумати ўзининг Ольстердаги сиёсатида ҳеч қандай ўзгариш қилишни планлаштирмаётганлигини министр аниқ-равшан айтиб қўяқолди.

Айни вақтда «гражданлик ҳуқуқлари учун курашчиларнинг норозилик марши ўтказилаётган Шимолий Ирландиянинг Ньюри шаҳрига Британия оккупациячи армиясининг янги бўлинмалари шошилинч равишда юборилмоқда.

РЕЗОЛЮЦИЯ МАЪҚУЛЛАНДИ

◆ АДДИС-АБЕБА, 5. Хавфсизлик кенгаши ўзининг кеча кечқурунги мажлисида Жанубий Африка республикасининг хатарли сиёсати тўғрисидаги резолюция лойиҳасини маъқуллади. Гвинея. Ҳиндистон, Сомали, Судан ва Югославия тақдим этган ана шу резолюция лойиҳасини ёқлаб 14 мамлакат овоз берди, Франция бетараф қолди.

ХИТОЙДАГИ ВАЗИЯТ ВА ПЕКИН РАҲБАРЛАРИНИНГ НАЙРАНГЛАРИ

Пекиндаги юқори доираларда яқинда булиб ўтган алғов-далғов маочи раҳбарликнинг ички заифлигини, беқарорлигини, мамакатда кескин аҳвол сақланиб қолаётганлигини кўрсатди. Буни Хитой матбуоти «Мао Цзэ Дун йўлининг навбатдаги ғалабаси» деб таърифламоқда. Шу билан бирга партияга маоизм ғояларини яна ҳам сингдириш заруратига алоҳида эътибор берилмоқда.

Ўзаро кураш натижасида ХКП Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг бундан атиги уч йил муқаддам ХКПнинг IX съездида тузилган 21 аъзосидан ҳозирги вақтда сиёсий майдонда бори-йўғи етти-саккиз киши сақланиб турибди. Яқинда чет эл матбуоти Пекин манбаъларига суяниб ёзишича, ХКП Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоларидан камида олти киши фитна тайёрлашда айбланган. Сиёсий Бюронинг 1966 йилда 11 кишидан, ХКП IX съездидан кейин эса беш кишидан иборат доимий комитетида ҳозирги вақтда амалда фақат икки киши Мао Цзэ Дун билан Чжоу Энь-Лайгина қолди.

Матбуотнинг хабарларига кўра, ўзаро курашнинг навбатдаги даврасида ғолиб келган Мао Цзэ Дун группаси раҳбарлик бўғинини уз тарафдорлари ҳисобига яна «қайта ўзгартирмоқчи». Бошқача «янгиликлар» ҳам бор: Пекиндаги раҳбарлик ҳузурида «Линь Бяо иши билан шуғулланувчи махсус группа» тузилиб, унинг зиммасига «қора рўйхат» тузиш ва яна ялпи тозалаш ўтказиш вазифалари юкланган, ана шу группа тайёрлаган «Линь Бяонинг ўнгча оғир жинояти» тўғрисидаги ҳужжат тарқатилмоқда. Мао Цзэ Дуннинг кечаги «ўринбосари» ҳарбий тўнтариш ясашга уринишда, сотқинлар билан алоқаси бор тўдалар тузишда ва бошқа жиноятларда айбламоқда.

«Номақбул кишиларни четлаштириш» шиори остида ўтказилаётган оммавий тозалаш, тўлқини Пекиндан бошқа шаҳар ва вилоятларга ҳам ёйилди. Хитой матбуоти шу тозалашнинг ҳилма-хил шаклда ўтказилаётгани тўғрисида хабарлар бериб турибди. Масалан, бу тозалаш Шанхайда «Ҳокимият органларини қўллаб-қувватлаш» деган кампания сифатида, Тяньцзинда «Бусаун фитначиларга қарши кураш» шиори остида. Нанкинда «душман қарашлар заҳрининг таъсирини қатъиян тугатиш» зарурати баҳонаси билан ва бошқа баҳонлар билан ўтказилмоқда. Ана шу тозалашни оқламоқ учун «Хунци» журнали ХКПнинг софлиги «нисбий тушунча бўлиб нопоклиги эса мутлақ тушунчадир» деб эълон қилди ва мамлакатда яна «маданий революция» ўтказишга даъват этди.

Пекиндаги раҳбарликка яқин турган хабардор доираларнинг даъвосича, «тозалаш»га тушиб қолишдан хавфсираётган кўп кишилар мамлакатдан яширинча чиқиб кетишга уринмоқда. Чет эл агентликларининг хабарига кўра ХХР маъмурлари сентябрь ойининг охирида Гонконгда чегара орқали ўтмоқчи бўлган «юқори мансабдор офицерлардан» 20 кишини қамоққа олганлар. Шундан кейинроқ октябрь ойида таниқли ҳарбийлардан яна бир группаси чет элга қочмоқчи бўлган деб айбланган. Қамоққа олинганлар дарҳол трибуналга берилиб, ҳар гал ўлим жазосига ҳукм қилинмоқда. Хабар берилишича, бундай ўлим жазоси мамлакатнинг бир қанча шаҳарларида ижро этилган.

Мамлакатда ялпи тозалаш ва қамоққа олишлар антисоветизм жазаваси билан ўтказилмоқда. Мао группаси қўлланаётган усулнинг замирида нима гап борлигини билиб олиш қийин эмас: мамлакатда ички қийинчиликлар, раҳбарликда келишмовчиликлар вужудга келиши билан дарҳол антисоветизм тўлқини янада авж олдирилади. Аҳоли Хитойга «шимолдан хавф бор» деган уйдирма билан қўрқитила бошлайди, газеталарнинг саҳифаларида «урушга тайёрланайлик» деган чақириқлар пайдо бўлади ва ҳоказо.

Ҳозир Хитойнинг ҳамма ерида «Жэньмин жибао», «Цзефанцзюн бао» газеталари ва «Хунци» журналдаги «янада катта ғалабаларни қўлга киритиш учун жипслашингиз» деган сарлавҳа остида янги йил муносабати билан босилган редакцион мақолани ишлаб чиқишга бағишланган оммавий йиғилишлар ўтказилмоқда. Илгари хабар берилганидек, бу мақолада Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар шаънига қўпол ҳуружлар қилинган. Қисқа қилиб айтганда, Пекиндаги маданий революция давомида вужудга келган антисовет гуруҳ бошчилик ролини ўйнаётган ҳозирги Пекин раҳбарлиги мамлакатда яна уруш талвасаси вазиятини вужудга келтириб, шу тариқа аҳолининг эътиборини жиддий социал ва иқтисодий проблемалардан четга буришга уринмоқда.

Айни маҳалда Хитойда Америкага қарши олиб борилаётган пропагандадан унинг антиимпериалистик мазмуни тобора кўпроқ чиқариб ташланмоқда. Белгиланган программага мувофиқ, февралда АҚШ президенти Пекинда. Шанхайда, Тяньцзинда ва бошқа кўп жойларда бўлади. Америка матбуотининг ёзишича, шу ерларда «муҳим пардозлаш операциялари» ўтказилмоқда: уй деворларидаги антиимпериалистик чақириқлар ва шиорлар батамом чаплаб ташланмоқда. Америкага қарши карикатуралар олиб ташланмоқда, миллий-озодлик ҳаракатларини қўллаб-қувватлашга даъват этувчи плакатлар йўқотилмоқда.

Бир вақтлар Мао Цзэ-Дун бундай деган эди: «империалистлар СССРга қарши курашмоқчи, коммунистларга қарши курашмоқчи. Империалистлар билан иттифоқ тузмоқчи бўлсанг, улар шимолга қарши жанг қилишингни талаб этишади ва ўз революциянгдан ҳеч нарса қолмайди. Эндиги аҳвол мутлақо равшан: Россия билан иттифоқ бўлиш сиёсати олиб борилмаса социалистик давлат билан иттифоқ тузилмаса, у ҳолда албатта, империалистлар билан иттифоқ бўлиш сиёсати олиб борилиши империализм билан албатта иттифоқ тузилиши керак».

Дарҳақиқат, бу тўғри гап. Маоизм сиёсий йўлининг чуқур ва кескин танглигига дучор бўлган Пекин раҳбарлиги антисоветизм ва антикоммунизм йўлидан тобора илгарилаб бормоқда. (ТАСС).

ЛЕНИННОМА КЎРГАЗМАСИДА

Улуғ доҳий В. И. Ленин образи РСФСР халқ рассоми Петр Васильевич Васильев ижодида алоҳида ўрин эгаллайди. Унинг буюк инсон сиймосини ёрқин гавдалантирган асарлари В. И. Ленин Марказий музейи, СССР давлат революция музейи, Третьяковка давлат галереяси ва чет элларда намойиш қилинмоқда. Суратда: рассом П. В. Васильев ўз ижодхонасида (Чапда).

П. В. Васильевнинг «Лениннома» туркумига кирувчи асарлари икки ойдан буён В. И. Ленин Марказий музейининг кўргазма залида намойиш қилинмоқда. Уни ҳозиргача юз мингдан ортиқ киши томоша қилди. Суратда: томошабинлар рассом П. В. Васильев (Ўнгдан иккинчи) билан суҳбатлашмоқдалар.

В. Черединцев фотолари, ТАСС фотохроникаси.

ҚИШ ИЛҲОМЛАРИ

ҚОР ЁҒМОҚДА...

Қор ёғмоқда, оппоқ мусаффо,
Пага-пага тушар гоҳида,
Қанотини майин силкитиб,
Секин қўнар дарахт шохига.
Қор ёғмоқда қанот силкитиб,
Қанотидан тутгим келади.
Салом сенга қиш инжуси деб,
Пешвоз чиқиб кутгим келади.
Ҳа, қор-баҳор,
Қор — бу барака.
Қор — кўрпадир саҳий ерга у.
Ер гуркирар қишда қор ёғса,
У қиш чоғи дилларга орзу.

Бекпўлат УМРҚУЛОВ.

ОҚ ҚИЗЛАР

Борлиқни қоплаган момиқ,
кумуш қор,
Ҳали юз очмаган адрлар
тонги.
Гурс-гурс қадам ташлаб
кимдир одимлар
Канал соҳилига из солиб
янги.
Бу излар, одамнинг оппоқ
излари,
Бепоён далага бориб
туташар.
Балки у ҳайратга солар
жаҳонни,
Тупроқдан яратиб олтин,
кумуш, зар.
Қор учар буралар, ғувиллар
шамол,
Жонни ачитади аччиқ
изғирин.
Бир чапдаст ёш йигит
беркитар жадал
Парник ойнасининг бир
синган ерин.
Йигит совуқ билан курашар
якка,
Ям-яшил парникка кирмасин
дер ул.
Агар енголмаса, қиш
чилласида
Кунда, ҳадя этар элга
сабза гул.

Зиёд КОМИЛОВ.

ҲАМНАФАС ҚАЛБЛАР

Кейинги йилларда инсон психикаси, онгининг энг мураккаб томони бўлган телепатик хусусиятлар олимлар, жумладан психологларнинг диққатини ўзига тортиб келмоқда. Турли кузатишлар, тажрибалар шуни кўрсатмоқдаки, одамлар узоқдан, баъзан яқиндан туриб бир-бирларининг фикрларини билишлари, бўладиган ёки бўлиб ўтган воқеа-ҳодисаларни билвосита сезишлари мумкин. Ҳозирги кунда одамлардаги телепатия элементларини тажриба йўли билан ўрганиш кенг қизиқиш туғдирмоқда.

Телепатия ҳар кимда ҳар хил юз беради. Баъзи кишиларда узоқда содир бўлган воқеаларнинг тўла тафсилоти намоён бўлса ёки хаёлга келса, айримларда унинг элементлари ва ё воқеанинг моҳияти етиб келади. Халқимиз орасида «кўнглимдан ўтди», «кўзим учди», «юрагим «шиг» этди» деган фразеологик бирикмалар ҳам маълум воқеа-ҳодисадан узоқда туриб уни сезиш қадимда кузатилганлигидан далолат беради.

Биз классик адабиётдаги нодир асарларни кўздан кечирар эканмиз, телепатиянинг айрим хусусиятларини кўришимиз мумкин. Айниқса, Алишер Навоийнинг шоҳона асарларида бунга кўпроқ дуч келамиз.

Кузатишлар шуни кўрсатмоқдаки, телепатик ҳодисалар кўпинча (телепатик сезгилари ўта кучли бўлган айрим кишиларни ҳисобга олмаганда) содир бўладиган кишиларнинг психикаси, дунё-қараши, жамиятдаги ўрни яқинлигида, бир масала устида фикрлашида ва бир мавзудаги фикр ҳар иккала кишига бир вақтда келишида кўринади. Алишер Навоий асарларида бундай элементлар, айниқса, унинг Абдураҳмон Жомий, Амир Шайх Суҳайлий ва бошқалар билан бўлган муносабатида намоёндир.

Тарихда Навоий ва Жомий ҳақида жуда кўп фикрлар билдирилган. XV асрнинг 70-йилларидан бошлаб Навоий Жомий билан ниҳоятда яқин бўлади. Бу иккала адибнинг дўстлиги ва ҳамкорлиги ўзбек ва тожик адабиётининг ҳамкорлиги, ҳамжиҳатлигининг символи сифатида билинади.

Абдураҳмон Жомий ўзининг «Нафоҳат-ул-унс мин ҳазорат-ул-қудс» номли асарида ўтган давр фозилларининг таржимаи ҳоли, ҳаётларидан лавҳалар ва айрим шахсий хусусиятлари, адибларнинг ижоди, асарларининг номларини келтирган. Навоий ушбу асарни таржима қилиш ва бу билан туркий (ўзбек) ўқувчиларини ҳам ушбу асардан баҳраманд қилишни кўнглидан ўтказиб, Жомий олдига келади ва ўз муддаосини қуйидагича изҳор этади; «бу мазкур муддаони (яъни «Нафоҳат-ул-унс...»нинг таржимасини — Ҳ. Қ.) арз қилдим — ғариб ҳол даст бердиким, аларнинг ҳам муборак хотираларига биайниҳи ушбу навъ ўтар эрмиш».

Кўриниб турибдики, Навоий хотирига келган юқоридаги асарнинг таржимаси айнан бир вақтда Жомий хаёлида ҳам бўлган Навоий ва Жомий асарни ўша даврда ўзбек китобхони учун не чоғлиқ зарурлигини тўғри тушунган ва бу фикр телепатик элементларнинг намунаси сифатида айнан бир вақтда ҳар иккалаларида содир бўлган. Кейинроқ Навоий Жомийнинг мазкур асарини «Насоимул муҳаббат...» номи билан таржима қилади ва таржима асарида кўп янги шахсларни, жумладан устози Жомийни қўшади, улар ҳақида қимматли маълумотлар киритади ва натижада ижодий, эркин таржима меваси сифатида оригинал асар яратади.

Қасида жанрида форс-тожик классик адабиётида Авҳаддиддин Анварий (1191 йилда Балхда вафот этган) жуда катта шуҳрат қозонган. Кунлардан бирида Алишер Навоий билан Абдураҳмон Жомий Анварий қасидаси ва ғазаллари ҳақида суҳбат бошлайдилар. Шунда Навоий Жомийдан Анварий қасидаларидан бирини номлайди ва уни ўқиб чиқиб, мулоҳаза билдиришини илтимос қилади. Жомий жавобан бундай дейди: «ажаб сўз айтдинг, биз бу уч-тўрт кунда бу қасидасин ўқиб, хушҳол бўлиб, ғоят хуш келандин жавоб ҳам айтибмиз» дейди. Бу эпизоднинг қизиқ томони шундаки, Анварий мазкур қасидасини Навоий давридан уч аср илгари яратган. Бу қасида Навоий ва Жомий томонидан турли вақтда ўқилиши ва унга ёки жавоб яратилиши ҳам мумкин эди. Лекин, мазкур қасида айнан бир вақтда ҳар иккала адибга «тинчлик» бермаган, айнан бир вақтда уни мутолаа қилиш фикри келган. Бу яна бир марта шуни кўрсатадики, Жомий ва Навоий Анварийнинг мазкур қасидаси моҳиятига айнан бир вақтда етганлар, унинг бадиий, ижтимоий хусусиятларини бир муддатда англаганлар.

Жомий ва Навоийнинг бундай телепатик хусусиятлари уларнинг адабиёт майдонида қай даражада ҳамнафас, ҳаммаслак эканлигини, адабиёт манфаатларини ҳам бирдек кўзлаганликларини кўрсатади.

Алишер Навоийга Абдураҳмон Жомийдек яқин кишилардан бири Амир Низомиддин Аҳмад Суҳайлий (1512 йилда вафот этган) бўлган. Суҳайлийнинг жамиятдаги ўрни Навоийга яқин бўлган. У ҳам Ҳусайн Бойқаро салтанати даврида аввал амирлик, кейин эса вазирлик вазифасида бўлган. Суҳайлий фақатгина давлат арбоби бўлибгина қолмасдан, шоир сифатида ҳам маълум. Унинг форс-тожик ва ўзбек тилида яратилган девони, «Лайли ва Мажнун» маснавийси, қатор қасидалари ўз даври адабиётининг етук вакили эканлигидан далолат беради. Навоий ўз асарларида Аҳмад Суҳайлий ижодига юқори баҳо беради, унинг юксак ахлоқи, одамийлиги ва камтарлиги ҳақида тўхталиб, ўзининг яқин суҳбатдоши ва дўсти эканлигини уқтиради. Суҳайлий Навоий билан фақат дўст бўлмасдан, адабий ҳамкор, ҳаммаслаҳат киши ҳам бўлган. У кўпинча ёзган асарларини Навоий диққатидан ўтказар, айни вақтда Навоий ҳам ўз асарлари юзасидан у билан фикрлашар эди.

Ўша давр адиби ва тарихчиси Хондамир ўзининг «Макорим-ул-ахлоқ» асарида ажойиб бир мисолни келтиради. Кунлардан бирида Суҳайлий ўзининг қасидасини битказиб, Навоий фикрини билиш мақсадида унга ўқишга беради. Қасидани кўздан кечирган Навоий сўзни бир-бири билан боғлаш учун қасида мадҳ этилган шахснинг исмидан кейин бир байт кераклигини айтади. Бу байтнинг айнан шу жойда зарурлиги Суҳайлийнинг ҳам хотирида ўтганлигидан, айтади: «Менинг фикримга ҳам шу нарса келмоқда эди». Қасиданинг айнан шу жойда бир байт зарурлигини Навоий ва Суҳайлий бир хил сезганлар.

Классик адабиётдаги бу каби телепатик элементларни ўрганиш ўтмиш давр адибларининг ўзаро муносабати, психикаси, фазилатларини ўрганишда катта аҳамият касб этади.

Ҳ. ҚУДРАТУЛЛАЕВ,
Ўзбек совет Энциклопедиясининг катта илмий муҳаррири.

ШИФОКОР МИНБАРИ

ИС ГАЗИДАН САҚЛАНИНГ

Қиш фаслида хонадонларда печь ёқилади. Кўпчилик биноларда марказий иситиш системасидан фойдаланилади. Аммо, кўпгина жойларда печлар оддий кўмир билан иситилади. Кўмир ёқиш ва уйни иситиш тартибига эътибор бермаслик натижасида баъзан печдан ис гази чиқиб, заҳарланиш ҳоллари рўй беради.

Яқинда Тошкентдаги 6-шаҳар касалхонасига Уктам исмли йигитни олиб келишди. Бемор заҳарланган экан. У хонани иситмоқчи бўлиб, чўян печкага тошкўмир қалаган, кейин ётиб ухлаб қолган. Печкадан чиққан ис гази аста-секин уни заҳарлай бошлаган. Ярим кечада кўнгли айниб, қайт қилади, боши айланиб ўрнидан тураолмайди. Бундан хабар топган ўртоқлари унга ёрдамга келишганда, у хушсиз эди.

Ис гази рангсиз, бир оз ҳидли, енгил бўлади. Киши қонида кислород алмашишининг бузилиши исдан заҳарланишга олиб келади. Бунда ис гази қондаги гемоглобин билан бирлашиб, бош мияда кислороднинг етишмаслигига сабаб булади. Шунинг учун киши ис гази билан заҳарланганда боши айланиб, кўзи тинади. Қаттиқ заҳарланиш кишини ҳушдан кетишига ва ҳатто ўлимга ҳам дучор қилади. Баданда кислород камайиб кетганда тери аввал қизаради, кейин оқаради. Юрак тез-тез уради, нафас қисилади. Ҳатто нафас олиш тўхтаб қолиши мумкин.

Юқоридаги ҳолларда беморни дарҳол хонадан олиб чиқиш, Деразa ва эшикни очиб, уйни бутунлай шамоллатиш керак. Беморга эркин нафас олдириш учун оғиз бўшлиғини артиб, нафас йўлини тозалаш, агар бемор занфлашиб қолган бўлса, сунъий нафас олдириш лозим. Борди-ю, бемор ҳушидан кетган бўлса, пахтани новшадил спиртига хўллаб, беморга ҳидлатилади.

Ис газидан сақланиш омилларидан бири, хонани доим ва вақти-вақти билан шамоллатиб, печь дудбуронларини тозалаб туришдан иборат. Шуни унутмаслик кераки, сандалга солинган кўмирдан ҳам ис гази чиқиб туради. Бу ис гази ҳам хавфлидир. Шу сабабли ёш болаларнинг сандал четида ётиши ман этилади.

Совуқ тушмасдан аввал уйни қишга тайёрлаш лозим. Форточка бўлмаса, уйни шамоллатиш учун кичик форточкалар очиш керак. Чўян печни ҳаво яхши олмашинадиган жойга қуриш мақсадга мувофиқдир. Печь дудбуронлари бир-бирга зич ўрнатиб, ёриқлари алибастр ёки ганч билан бекитилиши даркор.

Ис гази киши учун хавфли эканлигини унутмаслигимиз керак.

Т. ҲАСАНОВ,
медицина фанлари кандидати.

КИЧКИНТОЙЛАР УЧУН

Кейинги йилларда колхоз ҳамда совхоз посёлкалари ва район марказларида кичкинтойлар учун боғча ва яслилар қуриш ишлари жадал суръатлар билан олиб борилаётир.

Биргина Орджоникидзе районида ўтган йилнинг ўзида ҳар бири 140 ўринга эга бўлган 4 та янги типдаги болалар боғчаси ишга туширилди. Районнинг «Химик» совхозида, «Октябрь» колхозида, чорвачилик институтида, ядро-физикаси институти территорияларида ҳам янги типдаги болалар боғча ва яслилари қурилди.

Янги йилда бир қатор шаҳар ва районларда янги типдаги болалар яслиси ва боғчаси қуриш ишлари мўлжалланди. «Узгипрогор» лойиҳалаш институти ўндан ортиқ лойиҳа чизиб беришди.

Металлурглар шаҳри — Олмалиқда 280 ўринли, Бўстонлиқ районида ва Чирчиқ шаҳрида ҳар бири 280 ўринли икки қаватли болалар боғчаси ва яслиси қурилади. Шунингдек, Бўка райони марказида ва Калинин районининг Келес посёлкасида ҳам 140 ўринли болалар боғча ва яслисини қуриш бошлаб юборилди.

ТОШКЕНТ ошхоналар трестига қарашли озиқ-овқат масаллиқлари фабрикаси ҳар куни шаҳар аҳолиси учун ўн тоннадан ортиқ гўшт, сабзавот масаллиқлари, булка-кондитер маҳсулотлари тайёрлаб бераяпти. Суратда: корхона қандолат цехининг бош мастери Николай Морозов ва экспедитор Юрий Гончаров ўртоқлар савдо тармоқларига маҳсулот жўнатиш олдидан.

М. Нуриддинов фотоси.

СПОРТ

ИШЧИ-СПОРТЧИЛАР

Чирчиқ шаҳрида физкультура ва спорт билан шуғулланувчи ёшлар сони кун сайин ортиб бормоқда. Ўзбекистон қаттиқ қотишмалар ва иссиққа чидамли металлар комбинатининг мингдан ортиқ спортчилари шу кунларда қишқи спорт залларида мунтазам машғулотлар ўтказишяпти. Бу корхона ҳузурида спорт иши яхши йўлга қўйилган. Ёзлик теннис, баскетбол, волейбол майдонлари, эшкакчилар учун махсус секция мавжуд. Комбинатнинг 30 минг томошабинга мўлжалланган стадиони бу йил май байрамида фойдаланишга топширилади. Бу йирик спорт иншооти шаҳарда ягона бўлади. Ҳозирги кунда корхона футболчилари муттасил тренировкалар ўтказишиб, ўз устларида ишламоқда.

Шунингдек, электрохимия комбинатида ҳам 2000 дан зиёд ёш кимёгарлар спортнинг бирнеча турлари билан шуғулланишмоқда. Айниқса комбинатнинг қишки «Чимён» спорт клуби ҳозирги кунда спорт ишқибозлари билан жуда гавжум. Бундан ташқари, юзларча ёш спортчи ишчилар икки дам олиш кунини Чимёнда ўтказиб, чанғида учиш мусобақаларини ташкил қилишяпти Комбинатнинг кўплаб спортчилари республика ва Иттифоқ мусобақаларида қатнашиш ва фахрли ўринларни эгаллаш шарафига муяссар бўлганлар.

Шаҳар пионерлар саройи, индустрия техникуми ҳам ўзларининг ёзги ва қишки спорт базаларига эгадирлар. Бироқ «Узбекхиммаш», «Чирчиқсельмаш», трансформатор заводлари, 160-қурилиш тресті қурилиш материаллари ва конструкциялар комбинати на қишқи, на ёзги спорт базаларига эга. Ваҳоланки, мазкур корхона ва ташкилотларда меҳнат қилаётган юзлаб, минглаб ёшлар орасида спортга қизиқувчилар истаганча топилади. Жумладан, «Чирчиксельмаш» заводида 1,5 минг ёш ишчи бор. Улар учун 1968 йили шаҳар истироҳат боғи ёнига спорт клуби қуриш бошланган эди. Лекин ҳалигача бу иншоот қуриб битказилгани йўқ.

Т. ЎРУНОВ.

АНГРЕН ЧЕМПИОНЛАРИ

Шахмат бўйича Ангрен шаҳар биринчилиги қизиқарли мусобақаларга бой бўлди. Шаҳарнинг энг кучли шахматчиларидан мастерликка кандидат Абдуллаев, Минаев ва аёллар ўртасида область чемпиони Ганичкина ҳамда 30 га яқин разрядлилар чемпион номини олиш учун курашишди. Мусобақа швейцарча системада ўтказилди. Унда 8,5 очко тўплаган Худойбердиев, Шавлев, Осадчуклар 1—3 ўринларни бўлишиб олишди. Мусобақанинг энг ёш қатнашчиси Ш. Худойбердиев ҳамда Князев, Қўчқоров, Иброҳимовлар биринчи разряд нормативини бажардилар.

ЎЛИБ ТИРИЛГАН БЎРИ

Биз, уч ўртоқ учун Хумсон — мажбурий бир зиёратгоҳ. Бироқ, ёздан ёзгача сабримиз чидамайди, қишда ҳам бир «шабадалаб» келишни одат этганмиз. Ҳар гал ҳам эсда қоладиган бирор воқеа-ҳодиса хотирасини олиб келамиз бу маскандан. Бу гал айниқса... ўлган бўрининг тирилишига гувоҳ бўлдик, тўғрироғи уни тирилтирдик. Тирилтириб, яна....

...Тонг ғира-ширасида танча атрофида ўлтириб, буғи шифтга ўрмалаб турган паловни еб, ўқ тўла тасма ўқдонларни белга боғлаб, учта ов милтиғини елкага осдик. Уй бекаси Марҳамат хола ҳаваскор овчиларга оқ фотиҳа бериб, чарм халтани узатдилар.

— Нима бу, хола?

— Нон, ёнғоқнинг мағизи.

— Э, қўйсангиз-чи, — кулдик, — уч кунлик ошни еб олдик-ку, нон кўтариб юрамизми яна?

— Оловуринглар, болаларим, керакли тошнинг оғирлиги бўлмайди. Тоғ ҳавоси ошни бирпасда «ялаб» кетади. — Сўнг, хола кулиб, қўшиб қўйдилар: — каклик кўпроқ учраса, қувлайвериб очқаб қоласизлар...

Учаламиз учта тепаликда туриб, битта какликни кун пешиндан оққунча отиб туширолмай, охири уни ҳам йўқотиб қўйдик... Ниҳоят, сигнал ўқ отишиб, белгиланган жойда — сой бўйида учрашдик. Ўлжага чумчуқ ҳам йўқ. Белдаги ўқдон роса енгиллашиб, қорин эса таталаб кетяпти. Гоҳ илжайишиб, гоҳ ҳўмрайишиб, совуқдан қўлларни кух-кухлаб, учта тандир нон билан бир косача ёнғоқ мағзини паққос тушириб қўйдик. Шундагина тоғда туғилиб, шу ерда сочи оқарган холамизнинг писандасига тушуниб етдик... Майли, «ҳаваскор овчилар»нинг шашти қайтмасин, деб кўнглидагини очиқ айтмаган эканлар-да, холамиз тушмагур. Тоққа қишда кўп келган бўлсак-да,овга биринчи чиқишимиз эди. Гап ўлжада ҳам эмас, бироқ... қишлоққа етгач, елкага қуруқ милтиқ осиб юришга уяларкан одам. Дарров милтиғимизни иккига букиб, пальтонинг остига — қўйинга яшириб олдик...

Аммо, қишлоқ этагидан оқиб ўтаётган Ўгам дарёси бўйида, «шақ-шақ» сайраб учиб юрган қорашақшақларни кўриб, ов ишқи яна учқунланди. Милтиқларни созлаб, уларга «ҳужум» қила кетдик. Пақ... пақ... пақ...

— Ҳов, буёққа тез!

— Ҳа?

— Югуринглар, чоп, бўри!

Ғулом билан югуриб оролчага тушсак, Эргаш музнинг остидан ўлик бўрини тортиб оляпти. Қувончдан ўлик бўрининг атрофида гирдикапалак айланавердик.

— Нечта ўқ билан ўлдирдингиз?

— Ўзи ўлик экан..

Ҳаво совуқ бўлса-да, қуёш ожизгина нур сочиб турган эди. Бўрини ҳовлининг офтобрўя жойига қўйдик. У орқа оёғидан ўқ еган, муз устидан ўтаётиб, икки орқа оёғи сувга тушиб кетиб, чиқолмаган ва шу кўйи музлаб қолган эди. Унга шу «диагнозни» қўйгач, тирилтириб кўрмоқчи бўлдик... Ҳар эҳтимолга қарши, бўйнидан сим ўтказиб, бир учини дарахтга боғлаб, сўнг исингани уйга кириб кетдик.

«Овчи — лофчи» дейишганича бор экан. Биз ҳаваскор овчи бўлатуриб, беш-олти соатлик «ов» таассуротларини икки соатдан бери ўртоқлашиб тугатолмаймиз. Бир маҳал ҳовлида хириллаган хунук товуш эшитилди. Югуриб чиқсам...

— Вой, бўри тирилибди!

— А!!!

Бўри симни узиб юборгудек важоҳат билан хириллар, бироқ унинг уриниши ожизгина талпиниш эди, холос. Жонвор ўз холига ўзи ачиниб, тирилганига минг пушаймон бўлгандек яна «шилқ» этиб, ўзини ерга ташларди. Мен милтиқни олиб чиққан эдим. Эргаш оттирмади.

— Тўхта, териси бузилади. Бултур биров бўрини қуролсиз бўғиб ўлдирганини эшитгандим.

Шундай ҳам қилдик. Ўн беш минутдан сўнг қўйиб юборсак бўри яна бақрайиб, афтимизга қараб турибди. Махлуқнинг бизни бундай мазах қилиши «овчилар»нинг жаҳлини чиқарди.

Бу «ҳақорат»га чидаб бўлармиди? Начора, «одам билак кучи билан ололмаган нарсасини ақл-идроки билан олади» деб, овчиликнинг ниҳоясига ҳам «фалсафий нуқта» қўйдик-да, ўлиб тирилган бўрини отиб ўлдирдик...

Ҳ. ОЛИМЖОНОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

10.55 — Кўрсатувлар программаси, 11.00 — Янгиликлар, 11.10 «Ошиқ Ғариб ва Шоҳсанам» (бадиий фильм).

12.30 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатувлар программаси.

Ўзбек тилида: 18.00 — Капитан Тенкеш (7 серия).

Рус тилида: 18.30 — Сартарошхонадаги драма (телефильм), 18.45 — «Ахборот» информацион программаси.

Ўзбек тилида: 19.00 Республика ёш ижрочиларининг концерти, 20.35 — «Ахборот» информацион программаси, 20.55 — Миллионлар ленинчи университети. 21.10 — Кўрсатувлар программаси.

21.15 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 21.15 — Дўстларимиз эстрадаси, 21.55 — «Инсон ва қонун» (рус тилида), 22.25 Олис юлдуз шуъласи (бадиий фильмнинг 1 серияси).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — Ўқув программаси Эстетика асослари. 8-10 синфлар. Рақс санъати.

Рус тилида: 20.40 — Планетадаги топишмоқлар. Илмий-оммабоп фильм. 20.50 — Васса Железнова (фильм-спектакль).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 9/II да Травиата.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 9/II да Олтин девор, 10/II да Табассум ўғрилари.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 9/II да Фарғона тонг отгунча, 10/II да Ярим тундаги ўғирлик.

КИНО

Балиқ қалқиб чиққан кун — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА», «СПУТНИК», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Жаноб Крюшо Нью-Йоркда — ҲАМЗА номли, «КЎКЧА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Яшасин севги! — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Рам ва Шам (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Қора холли оққуш — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В36495. Редактор ўринбосарлари — В35885, В37916. Маъсул секретарь — В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786, Партия турмуш, Ахборот ва спорт бўлимлари — В35811. Қишлоқ хўжалиги, фан мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050. Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В38761. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34045. Эълонлар бўлими — В38142. Коммутатор — В30249 дан В30259 гача.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р- 02199. ИНДЕКС 64697. Б- 1683.